

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

XI

**ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

25-26 квітня 2024 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ ХІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 25-26 квітня 2024 року)

Суми, 2024

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали одинадцятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 25–26 квітня 2024 р.)

/ уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2024.

300 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

мінімальної заробітної платні, повоєнна відбудова тощо. Це далеко не повний перелік ініціатив цієї людини в галузі соціальної політики та соціального захисту населення. Більшість з них реалізована на практиці та працює до сьогодні забезпечуючи добробут населення не тільки у Великій Британії, а і в багатьох інших країнах. З огляду на це, досвід діяльності В. Черчилля в галузі соціальної політики та соціального захисту заслуговує на більш детальне дослідження з метою використання при розробці та реалізації вітчизняної соціальної політики.

Список використаних джерел:

1. Аксельрод А. Вінстон Черчилль, CEO, 25 уроків лідерства для бізнесу: 4-те вид. Київ : Форс Україна, 2023. 304 с.
2. Галушка А. Черчилль. Великі особистості в історії. Харків, 2019. 352 с.
3. Гуржій О., Залеток К. Парадокси Вінстона Черчилля. Київ, 2019. 384 с.
4. Джонсон Б. Фактор Черчилля. Як одна людина змінила історію. Харків. 2022, 400 с.
5. Ларсон Е. Велич і нищість. Історія про Черчилля, його родину та спротив під час Лондонського бліцу: 2-ге вид. Київ : Наш формат, 2023. 592 с.
6. Робертс Е. Лідерство в часи війни. Головні уроки від творців історії. Київ : Видавнича група КМ-БУКС, 2021. 216 с.

Ангеліна Ситник,

студентка Сумського державного університету

ШЛЯХИ ДОСЯГНЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ В РАМКАХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сучасний соціум характеризується складним мозаїчним образом, де різноманітні фактори формують комплексну сукупність, що впливає на життя людей. У даному контексті гендерна рівність постає суттєвим питанням, адже вона відображає ступінь збалансованості між чоловіками та жінками, що є ваговою складовою забезпечення рівноправності громадянського суспільства

сьогодення. Гендерна рівність – це, перш за все, важливий чинник формування будь-якої суспільної системи, оскільки з її допомогою забезпечується соціальна справедливість. Актуальність даної теми також зумовлюється багатьма іншими умовами, що в загальному сенсі прагнуть гарантувати сталий соціокультурний розвиток для всіх громадян України.

Метою даної статті є дослідження шляхів забезпечення гендерної рівності в різних галузях українського суспільства з огляду на Цілі сталого розвитку. **Завдання** доповіді полягають у аналізі розвідок з обраної теми та окресленні підходів щодо досягнення гендерної рівності в Україні.

Питанням гендерної рівності в нашій державі почали займатися відносно нещодавно, а «фундаментом» став Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» [1] від 8 вересня 2005 року. Він заклав ключові вектори національної гендерної політики й конкретизував організаційні складові, які її формують. Поняття гендерної рівності у даному документі вказане як рівний правовий статус жінок і чоловіків та рівні можливості для його реалізації, що дозволяє особам обох статей брати рівну участь у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Станом на сьогоднішній день Україна поступово виконує намічений курс, однак багато аспектів досі не втратили своєї актуальності.

Т. Піковська зазначає, що правове невігластво, стереотипність мислення людей та дискримінація щодо тієї чи іншої статі – це головні проблемні питання, які існують у суспільстві нашої держави, в контексті досягнення гендерної рівності. Звісно ж значний вплив на формування даної ситуації мав радянський союз, однак вже зараз європейські демократичні течії радо зустрічаються українською молоддю. Вона сприймає їх як позитив, але водночас відчуває невідповідність між новими тенденціями та звичними практиками виховання [2]. І. Лантух та В. Бразалук вважають, що гендерна рівність все ще постає для важливої частини українських політичних кіл як дещо нав'язане світовими організаціями та законами, але є чужим, непотрібним й зайвим українській дійсності. Лише поодинокі громадські правозахисні та жіночі організації

цікавляться гендерною культурою, коли на загальному рівні українського суспільства дана тема ще знаходиться на стадії становлення [3].

Такий стан справ потребує конкретних дій задля рішучих змін. Одним з важливих офіційних документів є «Перетворення нашого світу: Порядок денний в області сталого розвитку на період до 2030 року» Генеральної Асамблеї ООН. Напрямами дій, що є актуальними для України, щодо досягнення гендерної рівності в контексті Цілей сталого розвитку є:

1. Покінчити з усіма формами дискримінації всіх жінок і дівчат повсюди.

2. Викорінити всі форми насильства щодо всіх жінок і дівчат у державній і приватній сферах, включаючи торгівлю людьми, сексуальну та інші види експлуатації.

3. Визнавати та цінувати неоплачуваний догляд і домашню працю через надання державних послуг, інфраструктуру та політику соціального захисту та заохочення спільної відповідальності в домогосподарстві та сім'ї як прийнятну для країни.

4. Забезпечити повну та ефективну участь жінок і рівні можливості для лідерства на всіх рівнях прийняття рішень у політичному, економічному та громадському житті.

5. Забезпечити загальний доступ до сексуального та репродуктивного здоров'я та репродуктивних прав відповідно до Програми дій Міжнародної конференції з народонаселення та розвитку та Пекінської платформи дій та підсумкових документів їх оглядових конференцій.

6. Провести реформи, щоб надати жінкам рівні права на економічні ресурси, а також доступ до власності та контролю над землею та іншими формами власності, фінансовими послугами, спадщиною та природними ресурсами відповідно до національного законодавства.

7. Прийняти та зміцнити ефективну політику та чинне законодавство для сприяння гендерній рівності та розширення прав і можливостей усіх жінок і дівчат на всіх рівнях [4].

Н. Баласинович у розвідці «Гендерна демократія: особливості становлення в Україні», з огляду на Цілі сталого розвитку, окреслила ключові шляхи досягнення гендерної рівності в Україні:

- *надання однакового суспільного статусу жінок і чоловіків.* Обидві статі мають рівні права та можливості у всіх сферах життя, включаючи доступ до освіти, роботи, участі в політичному й громадському житті, та інше. Сюди також відноситься усунення будь-якої форми дискримінації на гендерній основі.

- *забезпечення однакових умов реалізації прав людини як жінкам, так і чоловікам.* Кожна людина має однакові можливості використовувати свої права та свободи без обмежень на підставі їхньої статі. В контексті даного напрямку є актуальним розроблення та впровадження програм і проектів з підвищення гендерної свідомості у суспільстві.

- *створення однакової можливості використання соціальних та економічних ресурсів для жінок і чоловіків.* Всі особи мають доступ до ресурсів, які дозволяють їм жити гідно та розвиватися. Соціальні програми та економічні можливості повинні бути розподілені без упереджень за статевою ознакою.

- *визначення однакових можливостей для жінок і чоловіків робити свій внесок у національний, політичний, соціальний, економічний і культурний розвиток.* Незалежно від статі люди мають право на участь у всіх сферах суспільного життя, що вкрай важливо для забезпечення різноманітності думок, досвіду та перспектив у прийнятті рішень і розвитку суспільства.

- *утвердження однакового права для жінок і чоловіків мати однакоvu користь від результатів їх діяльності.* Вигоди від роботи, творчості, наукової й іншої діяльності мають бути розподілені справедливо, без упереджень за ознакою статі, таким чином сприяючи підвищенню ефективності та справедливості [5].

Отже, можна зробити висновок, що досягнення гендерної рівності в Україні, в рамках Цілей сталого розвитку, вимагає комплексного підходу та дієвих рішень на різних рівнях суспільства, і загалом є важливим завданням для забезпечення справедливого й розвинутого соціуму. Напрямки, які сприятимуть

цьому процесу, передбачають ухвалення та впровадження прогресивного законодавства, підтримку жіночого підприємництва, а також освітні й інформаційні кампанії. Правова система має містити законодавчі зміни щодо рівних можливостей і прав на ринку праці, захисту від домашнього насильства та дискримінації за ознакою статі. Активне стимулювання жінок до участі в економічному житті країни включає надання фінансової підтримки, доступу до кредитів і програм розвитку бізнесу для жінок. Підвищення усвідомленості громадян можна здійснювати шляхом розвитку гендерної освіти в школах й вищих навчальних закладах, проведення тренінгів та семінарів для громадськості з питань гендерної рівності, а також використання медіа для підвищення значущості й розуміння даних питань.

Застосування окреслених шляхів та відповідних заходів, визначених у Цілях сталого розвитку до 2030 року, буде сприяти покращенню ситуації з гендерною рівністю в Україні і допомагатиме створенню більш рівноправного та інклюзивного суспільства, що, в свою чергу, не лише підвищить якість життя окремих груп населення, а й забезпечить загальний розвиток країни.

Список використаних джерел:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 р. № 2866-IV : станом на 3 серп. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15#Text> (дата звернення: 23.03.2024).
2. Pikovska T. Legal awareness as the basis of the mechanism of ensuring gender equality in Ukraine. *Information and law*. 2021. 2(37). P. 191–197. URL: [https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2\(37\).238410](https://doi.org/10.37750/2616-6798.2021.2(37).238410) (date of access: 23.03.2024).
3. Лантух І., Бразалук В. Забезпечення гендерної рівності в Україні та зарубіжний досвід. Реалізація прав людини у діяльності правоохоронних органів : матеріали III між. Наук.-практ. конф., м. Кривий Ріг, 30 квіт. 2020 р. 2020. С. 26–29.
URL: https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2020/REALIZ_PRAV-30_04-2020.pdf#page=27 (дата звернення: 23.03.2024).

4. Цілі сталого розвитку/United Nations Development Programme. UNDP. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku/no-poverty189> (дата звернення: 23.03.2024).

5. Баласинович Н. Гендерна демократія: особливості становлення в Україні. Політикус. 2020. № 5. С. 29–34. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10357/1/Balasynovych.pdf> (дата звернення: 23.03.2024).

Науковий керівник – Семенов В. М., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

Юлія Ніколаєнко,

аспірант Сумського державного університету

ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА СФЕРИ ОСВІТИ Й КУЛЬТУРИ

Людина – істота, зовсім не схожа на будь-яку іншу на цій планеті. Перш за все її виокремлює здатність творити. Мільйони років еволюції змогли створити істоту, яка здатна докорінно змінити світ задля власних потреб. Сила думки дає поштовх для творіння, яке, у свою чергу, породжує науку, а далі й технологію.

Упродовж століть йшов розвиток науки й технології, долаючи перепони й труднощі, що створило їх такими, якими вони є на сьогоднішній день, коли технологія розвивається як ніколи швидко. Оскільки, людина завжди використовувала якісь інструменти у своїй діяльності, темпи розвитку новітніх технологій не забарилися. На сьогоднішній день, мабуть, найбільш популярною стала технологія штучного інтелекту, що робить дану тему вельми актуальною.

Інформаційні технології та кібернетика почали своє існування ще за часів Другої Світової війни, коли була розшифрована німецька шифрувальна машина Енігма. Це свого роду комп'ютер, що був «зламаний» іншим комп'ютером, створений англійським математиком, батьком інформатики А.Тьюрінгом. Саме